

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 69

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"וְאֶתְחַנַּן אֶל ד' בַּעַת הַהוּא לְאמֹר"

משה רבנו מסר נפשו לטובת עמו, אבל כשהתפלל תקט"ו תפילות נשאר יחיד בתפילתו. מתוך הרצאותיו של הרב אמנון יצחק

כמה בקש והפציר בעבורם ברחמים?

אך יום אחד לפני שהוא נפטר, מתחנן משה להקב"ה **"וְאֶתְחַנַּן אֶל ד' בַּעַת הַהוּא לְאמֹר"** (דברים ג כג). משה מתחנן להקב"ה ללא הפוגה ב - 515 תפילות על מנת שירשה לו להכנס לא"י. הקב"ה אומר למשה: **"רַב לָךְ אֵל תּוֹסֵף דְבַר אֵלֵי עוֹד בְּדַבַּר הַזֶּה"** (דברים ג כו).

משה רבנו הוא זה שהביא את כל עם ישראל למצב שבו הם עומדים להכנס לארץ ישראל, אך הוא לא נכנס, בגלל שעם ישראל הכשילו אותו כשהוא כעס במי מריבה.

עם ישראל מונה 600,000 גברים לבד מנשים וטף, עומד מנגד למנהיג הגדול בשעה הגורלית לו - ואף לא אחד מהם מתפלל בעבור משה שיכנס לארץ! הוא, שהתפלל מספר פעמים עליהם במסירות נפש ממש ולא נמצא מי מהם שיצטרף לתפילתו של משה. היאומן כדבר הזה?

ביום האחרון לחייו נותן ה' למשה אפשרות לעלות על ראש הפסגה: **"עֲלֵה אֶל הַר הָעֵבְרִים הַזֶּה הַר נֶבֹו אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מוֹאָב אֲשֶׁר עַל פְּנֵי יְרֵחוֹ וְרָאָה אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְאֶחָזָה"** (דברים פרק לב מט) ה' נותן למשה לראות את הארץ המובטחת, אבל לא להכנס. בשעה כזאת, ברגעים האחרונים לפני שהוא מסתלק מן עולם והוא יודע את מעלת 'ארץ ישראל' וביודעו מה גודל ההשגות הרוחניות שהוא

שָׁנָה (דברים יא יב) והוא לא נכנס. מדוע? **"יַעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לְכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקֶּהֱל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִתְּמִי לָהֶם"** (במדבר כ יב).

היה מצב לאחר חטא העגל והמרגלים שהקב"ה אמר למשה **"הֲרַף מִמְּנִי וְאֶשְׁמְדֶם"** (דברים ט יד), אני אכלה אותם

ואקים ממך זרע ואתה תהיה כמו נח, ממך יתחיל עוד פעם העולם היהודי. ומשה לא הסכים ואומר: **"וְיָאֵם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָה אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ"** (שמות לב לב). איפה מצאנו איש כזה? האם יש עסקן צבורי כזה? מסירות נפש כזאת של מנהיג. ותמיד לאחר שנכשלו וחטאו, התפלל עליהם והתנפל לפני ה' בצום 40 יום ו-40 לילה?

משה רבינו, מי שרגליו דוששו בערפל בשמים, מי שצם 40 יום ו - 40 לילה שלש פעמים, כלומר 120 יום ו - 120 לילה, אדם שהיה בבחינת מלאך, איש הא-לוקים. אדם ענו כזה שלא מתגאה בכלום. 40 שנה הוא רץ לפני העם, מנהיג אותם. הם טרחנים, סרבנים וקשי עורף והוא רץ לפניהם, מתפלל עליהם בכל פעם שהם חוטאים ומציל אותם מכליון. הוא התפלל עבורם, הגן עליהם, הביא להם, נתן להם, קרע להם את היס, עשה הכל. רק נתן ונתן מעצמו, מחייו, מאישיותו, בעוד שהם תמיד רטנו וסרבו והקשו ערפם. למרות זאת הוא המשיך ולא אמר, מה יוצא לי מזה? אלא כך ממשיך 40 שנה. האם הם מחזירים לו בתמורה? לא. מלאי תרעומת וטרדנות, עד שמאשימים אותו אפילו שהוא הוציא אותם למות במדבר ומבקשים שיחזירם למצרים. קשה מאד להנהיג צבור כזה כפוי טובה שאחרי 10 מכות שהוא מביא בשליחות ה' על המצרים ובוקע להם את היס ונותן להם את המן ועם כל התפילות שלו בעבורם, העם, עדין לא מפרגן.

ואחרי הכל הוא גם נענש בגינם ולא נכנס לארץ, כיון שהם בקשו מים בטרוניה ובלחץ והוא אמר להם בכעס: **"שִׁמְעוּ נָא הַמְּרִים הַמֵּן הַסֵּלַע הַזֶּה נוֹצֵיא לָכֶם מַיִם"** (במד' כ י). עונשו של משה היה גדול. לא להכנס לארץ ישראל, הארץ המובטחת לאבות, הארץ הקדושה היחידה בתבל. ארץ שה' אוה למושב לו ככתוב: **"כִּי בְחַר ד' בְּצִיּוֹן אֲנִי לְמוֹשָׁב לוֹ"** (תהלים קלב יג) **אֶרֶץ אֲשֶׁר ד' א-לְקִיךָ דַרְשׁ אֶתָּה תְּמִיד עֵינֵי ד' א-לְקִיךָ בַּה מְרִשִׁת הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית**

שו"ת 'חברותא'

האם בדבר שמסופקים על המציאות שלו מותר לפסוק על פי רוח הקודש?

גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

שבת דף קח ע"א

שאלה: ידוע שאין מכריעים הלכה על פי בת קול, רצוני לברר האם בדבר שמסופקים על מציאות הענין אפשר לסמוך על רוח הקודש, (שאלה זו אני שואל בעקבות ספור ששמעתי על אחד הגדולים שהורה על פי רוח הקודש על דבר שהיה בו ספק במציאות ולא על הכרעה במחלוקת הפוסקים וכדו').

תשובה: בדף ק"ח ע"א שאל מר בריה דרבינא מרב נחמן בר יצחק אם אפשר לכתוב פרשיות התפילין על גבי עורו של דג טהור והשיב לו אם יבוא אליהו ויאמר ותמהו על זה בגמ' שהרי אין היתר ואיסור תלוי באליהו הנביא, שהרי תורה לא בשמים ואין מכריעים הלכה על פי אליהו (עפ"י רש"י), אלא כונת תשובתו למסקנת הגמ' שאם יבוא אליהו ויאמר אם נפסקה זוהמה מהעור, כותבין עליו פרשיות התפילין.

פירוש ר"ח והרמב"ם

ולא נתבאר ברש"י מהו הספק אם

פסקה זוהמה מעור הדג ובפירוש רבינו חננאל מבואר שהספק הוא, שעור הדג יש בו זוהמה וסרחון ונסתפק רב נחמן בר יצחק אם לאחר העבור נפסקת זוהמת העור, או לא. וכן מתבאר מלשון הרמב"ם (פ"א ה"י) שכתב ואין כותבין על גבי עור הדג הטהור מפני זוהמה, שאין זוהמה פוסקת בעבודה וכן מבואר במאירי.

ספק במציאות

ומתבאר על פי פירוש זה, שאף שאין איסור והיתר תלוי באליהו הנביא שלא בשמים היא, כל זה הוא בדבר שהספק הוא בדין או בהכרעת מחלוקת, אבל בדבר שמסופקים בו על מציאות הענין כגון אם נפסקה זוהמה בעור הדג לאחר העבור, בזה מכריעים על פי שמים ולכן אם יבוא אליהו ויאמר שפסקה זוהמה הרי זה כשר לכתוב תפילין.

פירוש הר"ן

בחדושי הר"ן מקשה על פירוש הר"ח והרמב"ם שהספק הוא אם נפסקה זוהמה לאחר העבור, שהרי זה דבר שנראה לעין אם יש בו עדין זוהמה, או לא ומה מקום יש לספק בזה. ומבאר הר"ן שהספק הוא בענין אחר, שכשבא נחש על חוה הטיל זוהמה עליה

הלכות תפילין

שם התפילין, כי התחלת התפילין צריך להיות; מהתחלת עיקרי השיער שבפדחת ולמעלה. ויותר טוב להניח קצת למעלה משעור זה, כדי שלא ישמט על המצח. וכל המניח תפילין על המצח הוא מנהג קראים ולא עשה מצוה וגם הברכה הוי לבטלה, דתפילין שמונחין שלא במקומם, הוי כמונחים בכיסם. (סימן כ"ז סעי' ט" ס"ק ל"ג)

י"ט. יכול להניח התפילין למעלה, עד סוף המקום שמחו של תינוק רך. ואפילו

הרב יוסף הכהן' מיוחד ל'גנזי המלך'

קצור דינים מ'משנה ברורה'

י"ח. מקום הנחת תפילין של ראש, מתחיל מהתחלת מקום צמיחת עיקרי השערות שבראש. ורבים נכשלים באיסור זה וטועין לומר שהקצה העליון מתחיל ממקום השיער ועיקר התפילין מונח על המצח ועוברין על איסור דאורייתא. שאפילו קצה התחתון של התורה צריך להיות מונח על מקום התחלת עיקרי השיער. ואין להשיג במי שיש לו שערות ארוכות ששוכבין עד חצי המצח להניח

ועל כל הבריות שבעולם ובשעה שעמדו ישראל על הר סיני נפסקה זוהמה מהם ומכל הבריות שהיו שם, אבל הרגים שלא היו שם אנו מסופקים אם נפסקה מהם זוהמת הנחש, או לא ולזה אנו נצרכים לאליהו הנביא שיודיענו. ולפי דברי הר"ן אין הוכחה מדברי הגמ' שניתן לסמוך ולהכריע הלכה על פי שמים, גם בדבר שאנו מסופקים על מציאות הענין, שדוקא בספק אם פסקה זוהמה שהוא ספק רוחני, בזה אין מי שיכריע כי אם על פי שמים, אבל דבר שהוא ספק על המציאות בזה העולם, אף בזה נאמר הכלל: תורה לא בשמים (ועי' בשפ"א ובכרכי יוסף סי' ל"ב ד').

ה'אורח חיים הקדוש' פירש פסוק זה כנגד שלש אהבות שישנן בנבראים; אהבת הטוב ואהבת הערב (נעים) ואהבת המועיל, ע"ש. ועל פי זה יש לפרש לשון הכתובים (תהלים קלה, ג-ד): "הֲלֹלֶי-הָ כִי טוֹב ד' זְמַרְו לְשִׁמוּ כִי נְעִים"; "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ י-הּ יִשְׂרָאֵל לְסִגְלוֹתוֹ". פירושו: "הֲלֹלֶי-הָ כִי-טוֹב" - דהיינו: להודות לה', כי טוב ה', היינו: אהבת הטוב. "זְמַרְו לְשִׁמוּ כִי נְעִים" - הוא אהבת הנעים והערב. "כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ י-הּ..." - הוא אהבת המועיל, כי בזה הרווחנו עולם ומלואו כנוצר באוה"ק.

ה'סנדלר' רבי משה יעקב הכהן רביקוב מביא בספרו: דרשו חז"ל (ברכות נד.): "בְּכָל לְבָבְךָ" - בשני יצריך. היינו: בעוד שיש לך החמום של היצר הרע, אז תעבוד את ה' יתברך. והא על פי מה

הרב יוסף דושלמי' מיוחד ל'גנזי המלך'

כתוב בספר הארת התפלה: אחרי שסיימנו להלל את הקב"ה על בריאת המאורות, עולים אנו לעולם גבוה יותר, לעולם המלאכים, לתאר עבודתם כדי שגם אנו נלמד מהם. ואף על פי שכבר הוזכרה עבודתם במקצת, במילים 'פְּנוֹת צְבָאוֹי קְדוֹשִׁים. רֹמְמֵי שָׁדַי. תְּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֱלֹהֵי וְקִדְשָׁתוֹ' וכו' - שם היה זה קשור למאורות וכפי שמסיים אותו קטע 'ועל מאורי אור שיצרת המה יפארוף סלה', אבל עכשיו מתאר עבודתם בכלל ובהרחבה. ויובנו הדברים היטב על פי מה שכתב הרמב"ם (יסוה"ת ג, ט): "כל הכוכבים והגלגלים כולן בעלי נפש ודעה והשכל הם. והם חיים ועומדים ומכירים את מי שאמר והיה העולם. כל אחד לפי גדלו ולפי מעלתו משבחים ומפארים ליוצרים כמו המלאכים. וכשם שמכירים הקב"ה כך מכירים את עצמם ומכירים את המלאכים שלמעלה מהן. ודעת הכוכבים והגלגלים מעוטה מדעת המלאכים וגדולה מדעת

עלי הגיון

"ואהבת את ד' אלקיך בכל לבבך.." (דברים ו ה)

אהבת ה' בשלש אהבות ובשני יצרים

אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה, שנאמר: "וְרַמְו סְלָה". אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילמד תורה ואחר כך יקרא קריאת שמע ויתפלל ואח"כ יזכור לו יום המיתה. הזכרת יום המיתה היא התראה אחרונה, שאם יזכור לו יום המיתה אזי הוא מבטל את היצר הרע לגמרי וחלף הלך לו. ואינו עובד את השי"ת בשני יצריו, אבל כשיקרא 'קריאת שמע' ויתפלל, בזה יהיה עובד את השי"ת בשני יצריו.

ואם לאו יעסוק בתורה, שנאמר: "אמר בלבבכם" אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא 'קריאת שמע' שנאמר: "על משפכם"

ותנא הדר מפרש: "וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה" (דברים ו ו) דייקא 'קריאת שמע', "אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ" (שם), היינו: בזה שיהיו "הדברים האלה" שהוא 'קריאת שמע', 'על לבבך', אזי יהיו על לבבך ויעבוד את השי"ת בשני יצריו וכמו שאמר יקרא 'קריאת שמע' ויתפלל. ■

תפילה

'תתברך צורנו'

אחר שתוארנו בתפילתנו את המאורות עולים, אנו עולים, לעולם המלאכים

בני אדם". ממילא, אחר שאנו מתארים את המאורות, עולים אנו אל הנבראים שהם למעלה מהם והם המלאכים.

בנרא קדושים'

כתב רבינו החפץ חיים' בספרו 'שם עולם' (א, יט): בין המלאכים ובין נשמת האדם, כולם ברואים רוחניים

שבראם השם יתברך לכבודו ולעבודתו, אלא שהמלאכים מקום עבודתם בשמים אשר שם הוא מעון קדשו והנשמות מקום עבודתן בעולם הגשמי שהוא בארץ וממילא מוכרחים להתלבש באותה העת בלבוש גשמי השייך לאותו מקום ואחר שישלים פעולתו יחזור למקום שלווקח משם ואז פושט המלבושים הגסים מעליו שהוא החומר ומתלבש במלבושי הוד והדר הנעשים מהמצוות, כדי שיוכל לעמוד שם לפני המלך הכבוד להתענג מזיו שכינתו. נמצא שבין המלאך ובין נשמת האדם, הכל ענין אחד הוא אחר שהשלים האדם פעולתו כראוי בעולם הזה. והרבה מחכמי

ישראל סוברים שהאדם גדול מהמלאך אחר שהשלים פעולתו. אך בזה יש חילוק, שהמלאך נברא בתחילה במעלת קדוש, שהוא קדוש ונורא בעת תחילת בריאתו, כמו שאנו אומרים בכל יום 'בנרא קדושים', לא כן האדם, בעת תחילת בריאתו אינו במדרגה זו להיות קדוש ה' ורק על ידי זכירת כל המצוות וקיומן נתקדש לה' וכו'.

כתב בספר מנורת המאור (אות צה): תקנו לומר: "יוצר משרתים ואשר משרתינו", משום שאמר חכמינו ז"ל בגמרא מסכת חגיגה (יד, א), 'כל יומא ויומא נבראין מלאכי השרת מנהר דינור ואמרי שירה ובטלי, שנאמר: "חַדְשֵׁים לְבָבָרִים רַבָּה אֲמוֹנְתָךְ" (איכה ג, כג) וכך פרושו: "יוצר משרתים" - אלו אותם המתחדשים בכל יום. "ואשר משרתינו" - אלו שמעולם עומדים לפניו, כגון: מיכאל וגבריאל וכו'. ■

פרשת ואתחנן

”אתה החלוצה להראות..”

משה רבנו מלמדנו להחשיב עצמנו תמיד כחסרים וכתחילת הדרך להשגת השלמות

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

”וְאַתְּחַנֵּן אֶל ד' בְּעַת הַהוּא..” (דברים ג', כ"ג)

הגמרא אומרת (סוטה י"ד): 'דרש רבי שמלאי: מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך? אלא כך אמר משה: "הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי", אמר לו הקב"ה: "כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם"'

השאלה היא - ממתני משה רבנו עושה מצוות לשם שכר?

הלא כתוב (אבות א', ג'): 'אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס' וכן כתוב: 'אשרי איש ירא את ד' במצותיו חפץ מאד' (תהילים קי"ב, א') כלומר: במצותיו - ולא בשכר מצוותיו. ולמה, אם כן, אומר ד' למשה רבנו, אתה רוצה שכר? 'מעלה אני עליך כאילו עשיתם' ויש לך שכר?!

אומר הגר"ח מוולוז'ין: ד' ברא את העולם לקיים מצוות ואז יוכלו המקיימים לקבל שכר, כפי שאומר 'חובות הלבבות', שמתבעו של הטוב להיטיב וד' רצה להיטיב אתנו, אך אם היו שמים אותנו מיד בגן עדן, זה היה בחזקת 'לחם חסד' וכדי שזה לא יהיה 'לחם של בושה' הביאנו לעולם הזה, להלחם מול יצר הרע המפתה אותנו שלא לעשות מצוות ומי שמתגבר וזכה לשכר שמגיע לו ולא למתת חסד.

אם זאת המטרה של ד', אז למה שאני לא אעבוד על מנת לקבל שכר?

התשובה היא - אמנם ד' רוצה לזכות אותנו, אך אם אדם עובד על מנת לקבל פרס, יכולות להיות שתי סבות לכך:

- א. האדם רוצה את הפרס.
 - ב. ד' רוצה שאני אקבל את הפרס. רק אז גם אני ארצה את הפרס.
- איך נדע אם האדם מתכוון לשם

שמים או לא? המבחן הוא אם האדם מוכן לעשות את רצון ד' על מנת שאחרים יקבלו את הפרס ולא הוא עצמו. אם זה לא נראה לו, משמע שהוא עובד את ד' על מנת לקבל פרס עבור עצמו!

משה רבנו היה מוכן למחוק עצמו משני העולמות, שנאמר: 'וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא מִסְפָּרָה אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ' (שמות לב לב) וכל זה על מנת שעם ישראל יקבלו את השכר. ז"א שלמשה רבנו היה איכפת שרצון ד' יתקיים בעולם להיטיב, גם אם הוא לא בעסק - ולא מקבל שכר!

כלומר; משה רבנו יכול לעבוד את ד' על מנת לקבל פרס, כי הפרס שהוא רוצה לקבל אינו עבורו, אלא לקיים רצון ד' לתת פרס. לכן אמר לו ד': אם אתה רוצה שכר - תקבל אותו...

”וְאַתְּחַנֵּן אֶל ד' בְּעַת הַהוּא לְאֹמֵר ד' אֱלֹקִים אַתָּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ” (דברים ג', כ"ג - כ"ד)

למה הכוונה: "אתה החלוצה"?

אומר הרלב"ג: ראוי לאדם שלא יתפאר בחכמתו והשגתו, אך ראוי שיחשוב עצמו חסר מאד, כי בזה יוסיף זריזות לבקש השלמות! וזה למדנו ממה שרבונו ע"ה, שעם חוזק השגתו החשיב עצמו חסר מאד, עד שאמר כי הוא בתחילת הדרך להשגת השלמות וכדבריו: "אתה החלוצה להראות את עבדך".

”אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה..” (דברים ג', כ"ה)

כותב הטור בסימן ר"ח או"ח: כתב ב'ספר המצוות' שיש אומרים ש'צנאכל מפריה ונשבוע מטובה' (הנוסח בסדור ערות אשכנז) בברכת 'על המחיה' - ואין לאומר. מדוע? שהכניסה לארץ היא לקיים המצוות התלויות בה, כך משה

רבנו רצה להכנס לארץ - לא לאכול מפריה ולשבוע מטובה. ואדוני אבי הרא"ש היה אומר כן. פעם אמר אדם אחד שהוא אינו מוכן לברך 'שהחינו' על פרי חדש. האם היה כדאי לי לחיות עד עתה רק כדי לברך 'שהחינו' על הענבים הללו? על 'שהחינו' של תקיעת שופר, על יום הכפורים אני מבין מדוע כדאי היה לי לחיות ולברך, אך על ענבים?!

מסביר ה'בית יוסף' את דברי הרא"ש: הפרי עצמו באמת אינו שווה הרבה, אבל למה ד' ברא התחדשות בפרי? כדי שתהיה לך שמחה ואז תוכל לברך את ד'! ולכן על זה שאתה מברך עתה את ד' - על זה באה ברכת 'שהחינו'.

לכן, כפי שהרא"ש היה אומר: 'לְאֹכֹל מִפְרִיָהּ וְלִשְׁבֹּעַ מִטּוֹבָה' (הנוסח בסדור ערות המזרח) - נכון הרבה יותר הכלל הזה המצוות, שאם לא תאכל מפריה - על מה תברך?!

”וְלֹא שָׁמַע אֱלֹי נְיֹאמֵר ד' אֱלֹי רַב לך..” (דברים ג', כ"ו)

אומר המדרש: 'רב לך', הרבה גדולה לך.

מסביר ה'חתם סופר': בתחילה רצה ד' לברוא את העולם במידת הדין ולאחר שראה שהעולם לא היה מתקיים כך, שיתף את מידת הרחמים בבריאה. אומר ה'רמ"ע מפאנו' ב'עשרה מאמרות': עם הצדיקים האמיתיים ד' יכול לדבר ב'שפת האם' דהיינו במידת הדין.

בספר 'מגלה עמוקות' המביא את כל מנין 515 התפילות של משה רבנו, כתוב ש'משה רבנו השתמש גם ב"ג מידות של רחמים וד' לא נענה לו.

ומדוע לא? והלא כתוב שכל זמן שעושים לפני ד' כסדר הזה של י"ג מידות רחמים ד' עונה להם! ולמה כאן ד' לא שמע לו?

התשובה היא שעם משה רבנו ד' לא מדבר במידת הרחמים, אלא במידת הדין

ולכן י"ג מידות של רחמים לא תקפים אצלו.

ואם כך, מדוע ד' עבר על פניו ככתוב: 'ד', ד' קל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת..” (שמות לד ו)?

אלא שבעבור עם ישראל זה נאמר, כפי שאומר משה רבנו: 'וַיַּתְעַבֵּר ד' בִּי לְמַעַנְכֶם' (דברים ג כו) והראיה היא - שלי ד' אמר: "אל תוסף דבר אלי עוד בְּדַבַּר הַזֶּה" (שם)

”עֲלֵה רֹאשׁ הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ... כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן..” (דברים ג', כ"ז)

וכי בכך שד' יראה למשה איך נראית הארץ - נענתה בקשתו של משה?

אומר הילקוט 'מעם לועז': שהחשש של משה רבנו היה שיאמרו שהוא היה בחטא המרגלים ולכן ד' לא נותן למשה להכנס לארץ, שעל כך אמר ד': 'אם יראה איש באנשים האלה... את הארץ הטובה'.. (דברים א לה) ואם משה יעלה ויראה עתה את הארץ הרי ראייה מאכן שלא היה שותף ח"ו לחטא המרגלים.

”לֹא תִסְפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לְשֹׁמֵר אֶת מִצְוֹת ד' אֱלֹקֵיכֶם..” (דברים ד', ב')

אומר ה'מגיד מדובנא': משל לאדם שעשה שדוך והתחייב לעשות שלש חליפות לבנו. המחותן, שהכיר את מצבו הקשה של האבא, אמר לו שישקיע רק בשתיים: 'מוטב שתשקיע בשתי חליפות, שיהיו טובות, מאשר בשלש חליפות, שממילא אכותן תהיה נמוכה'.

כך אומר ד': אני מכיר את האדם, תרי"ג מצוות הוא יכול לטול על עצמו, לכן אין להוסיף.

”וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בְּד'... חַיִּים כָּלְכֶם הַיּוֹם” (דברים ד', ד')

שואלת הגמרא: איך אפשר להדבק

”בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים וְשַׁבְתָּ עַד ד' אֱלֹקֶיךָ..” (דברים ד', ל')

אומר הר"ן בדרשותיו: לא תחשוב שאם אדם עושה תשובה מפני היסורים - זו תשובה מעולה. הפסוק הקודם מוכיח זאת, שנאמר: 'וּבִקְשַׁתֶּם מִשָּׁם אֶת ד' אֱלֹקֵיךָ וּמִצְאוּתָא פִּי תִדְרָשְׁנוּ כָּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ' (ד', כ"ט) כלומר: התנאי הוא שהדורש ידרוש את ד' בכל לבבו ובכל נפשו, אבל הדורש את ד' מפני היסורים, זה לא נקרא 'בְּכָל לְבַבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ'.

אלא מסביר הר"ן: אין כונת הפסוק שעקב פחד הצרות והיסורים יחזור האדם בתשובה, אלא ששיעשה את חשבון הנפש מפני היסורים. מתי אדם נעצר מקצב החיים הרצחני? כשהוא מתאשפז בבית חולים לשבוע, למשל... רק כאשר מוציאים אותו מתוך ה"עיר ללא הפסקה", רק אז הוא מתחיל לחשוב ואז הוא מגיע למסקנות והן מובילות אותו לאמת - שהיא התשובה.

”וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לְבַבְךָ כִּי ד' הוּא הָאֱלֹקִים בְּשֵׁמִים מִמֶּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אֵין עוֹד” (דברים ד', ל"ט)

אומר רבי עקיבא איגרי: כלל גדול בתורה, כשאתה רואה אנשים, מדרך הטבע אתה מקנא בהם, אך במי כדאי לך לקנא? במה שנוגע ל'רוחניות' - 'ממעל', כלומר: הבט למי יש רוחניות יותר ממך. ובגשמיות - הסתכל למי יש פחות ממך 'על הארץ מתחת'.

בד' והלא 'ד' אֱלֹקֵיךָ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא' (כנאמר בפסוק כ"ד בהמשך הפרק)? מסבירה הגמרא (כתובות קי"א): להדבק בתלמידי חכמים ובהם יזכה לתחית המתים.

והגמרא ממשיכה ואומרת: מכיון שרק טל של תורה יכול להקים ל'תחית המתים' וממילא עמי הארץ לא יקומו ל'תחית המתים', אך רבי הקדוש מצא 'תרופה' לעם הארץ: ע"י שיעשה פרקמטיא לת"ח, ישיא את בתו לת"ח, ע"י כך יזכה להדבק בהם ויזכה לקום ב'תחית המתים'.

אומר ה'שב שמעתתא' (בעל 'קצות החושן') בהקדמתו: הגמרא אומרת (סנהדרין צ'): שאחד מאלה שלא יקומו ל'תחית המתים' הוא מי שאומר שאין ל'תחית המתים' מן התורה; אין לחשוב שמדובר במי שכופר לגמרי ב'תחית המתים', אלא במי שמאמין ב'תחית המתים', אלא שהוא חושב שזה לא קשור לתורה.

”וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם..” (דברים ד', ט')

לגבי המצוה של שמירת הגוף, אומר ה'שפת אמת' שכאשר האדם נחלה, חלילה, במחלה קשה, דוקא אז הוא הופך להיות צדיק. למשל, אדם שלקה בלבו לא מוכן לנסוע במעלית בשבת, למרות שמחוייב בכך.

רבי ישראל סלנט אומר: כי בשעה שאדם חולה - יש לו רק מצוה אחת: 'וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם' ואומר ה'שפת אמת' שבאופן נורמלי יצר הרע נחלק על כל התרי"ג מצוות, אבל כאשר יש לאדם רק מצוה אחת - יצר הרע אחוז בה כל-כולו ולכן הוא נהיה פתאם 'צדיק' ולא מוכן להשמע לו...

"וְאֶתְחַנַּן אֶל ד' בְּעֵת הַהוּא לְאמֹר"

>>> המשך מעמ' 1

יכול להשיג שם. כדברי חז"ל: 'אורא דארץ ישראל מחכים' (בבא בתרא קנח ע/ב). יודע סגולתיה המיוחדות, שהרי לא נתנבאו הנביאים אלא בא"י ואלה שנתנבאו בחו"ל, נתנבאו ליד נהרות שהם מחוברים לא"י. בשעה כזאת, מה עולה כדעתו של אדם רגיל שנמנעת ממנו משאלת חייו? מי מנע אותו? העם המתלונן והממרה את פי ה'. בשעה כזו הוא היה צריך לכעוס מאד מאד, אבל לא איש כמשה רבינו הענו מכל האדם, יעשה כן, אלא באותה שעה הוא מברך אותם. **"וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בִּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֶ־קִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי מוֹתוֹ"** (דברים לג א) למה הוא נקרא בתורה **"אִישׁ הָאֶ־קִים"**? משום ששום איש בעולם לא יכול לברך במצב כזה, רק מי שהוא בדרגה של **"אִישׁ הָאֶ־לְקִים"**. במדרגה של א-לוקות. ואיזה ברכה? **"ד' אֶ־לְקִי אֲבוֹתְכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֶלְף פְּעָמִים וַיְבָרֶךְ אֶתְכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר לְכֶם"** (רב' א יא). חוץ מהברכה שה' בירך אתכם, אני מברך אתכם משלי **"שִׁסְף עֲלֵיכֶם כְּכֶם אֶלְף פְּעָמִים"**. זהו **"אִישׁ הָאֶ־לְקִים"**. איך מגיעים לדרגות כאלה? הסוד הוא: ענוה. אדם שיודע שהכל בהשגחה מאיתו יתברך והוא רואה רק תכלית אחת בחיים - לעשות רצונו יתברך והוא יודע שכל החיים כאן זה נסיונות, מכשולים ומעקשים והוא רואה את הכל בראיה חיובית - לעולם ישאר ענו ולא יתרעם על אף אחד. כמשה שהתפלל בעד כולם ואף אחד לא התפלל בעבורו. אכן זוהי כחה של ענוה.

"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנִי מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר יב ג) למה צריך להגיד מכל **"הָאָדָם"**? אלא **"אָדָם"** זה ראשי תיבות - **אברהם, דוד, משה**. אברהם אמר: **"וְאָנֹכִי עֶפְרָא וְאֶפְרָא"** (בראשית יח כז). דוד אמר: **"וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ"** (תהלים כב ז). אבל משה רבנו אמר: **"וַיַּחַנְנוּ מֶה?"** (שמות טז ז-ח). אברהם שאמר: **"וְאָנֹכִי עֶפְרָא וְאֶפְרָא"** - כזה עדין יש ממשות ואפשר לעשות עם זה טיט, זה שוה משהו. דוד שאמר: **"וְאָנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ"** - תולעת הרי זו בריה חיה. אבל משה רבנו לא ידע להגדיר

אפילו את עצמו, הוא אמר: **"וַיַּחַנְנוּ מֶה?"** ולכן הוא הענו מכל האדם.

שני דברים מקנים לאדם מציאת חן אצל הקב"ה:

ענוה, כמאמר הפסוק: **"וְלִעֲנֵנִים יִתֵּן חֶן"** (משלי ג לד)

והתורה - כמאמר הפסוק: **"אֵילַת אֲהָבִים וַיַּעֲלֶת חֶן"** (משלי ה ט).

לעומת זאת: **"תוֹעֲבַת ד' כָּל גְּבַה לֵב"** (משלי טז ה) מי שהוא בעל גאוה ואפילו רק בלב, בעוד שלמראה עינים הוא נראה כאדם פשוט, אך בתוך תוכו הקב"ה רואה שהוא גבה לב, ה' מתעב אותו. כי **"ד' מִלֵּךְ אֹת לְבַשׁ"** (תהלים צג א)

רק הקב"ה יכול "להתגאות" והלובש בגד של מלכות, בגדו של מלך, חייב מיתה. שהרי **"גְּאוֹת"** - זה מלבושו של הקב"ה. אבל אנחנו כמה יכולים להתגאות? גם מה שאנחנו מסוגלים עושים ומשיגים זה הכל מאיתו יתברך ובחסדו.

משה רבנו לפני שנפטר, השלים את הכל והגיע לשלמות ואף על פי כן לא רוצה למות, "רבנו של עולם אל תקח את נשמתו" אני רוצה להשאר בעולם הזה. הקב"ה אומר לו: "גן עדן גדול מחכה לך"; אבל הוא מבקש: תשאיר אותי בעולם הזה אפילו כצפור, או כבעל חי. מדוע? כשצפור נמצאת בעולם יש לה תכלית והיא מקדשת שם שמים בעצם מציאותה בעולם כזה שהיא ממלאת את יעודה. אך כשאדם מסתלק מן העולם הוא כבר לא עושה מאומה לכבוד שמים, הוא רק הולך לקבל את השכר שמגיע לו ואינו תורם לקדושה ה'. אבל אדם שזוכה להיות בעולם הזה אפילו רגע אחד ולקדש שם שמים, אין דבר יותר גדול מזה. לכן משה רבנו מוכן להיות אפילו להיות פסיבי, כצפור ולא כבעל בחירה ולהמשיך לקדש את ה' בעולם בבחינת: **"פה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא"**. זו ההבנה של מי שמגיע לדרגה הגבוהה ביותר.

מסופר על אשה אחת ב'בית לוינשטיין', שאחד מגדולי ישראל שהיה בא לשם לבקר מישהו מקרובי היה רואה אותה תמיד. היתה זו אשה למעלה מגיל 80 שנים בלי ידיים וכלי רגלים ובכל פעם

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

רבי מאיר בעל הנס-טבריה

זכאי "חי כפלים" 50% הנחה

ר' יונתן בן עוזיאל-עמוקא

ביום רביעי י' באלול 14.09.05

יציאה בשעה 7:30 בדיוק

המסלול:	11:30 טבריה	קבר רבי מאיר בעל הנס, ר' עקיבא, הרמח"ל
	13:00 כינר	הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א
	14:30 כינר	ארוחת צהרים כיד המלך
	17:00 עמוקא	קבר רבי יונתן בן עוזיאל

ההרשמה במשרדי "שופר" רח' מתתיהו 10, בני ברק טל: 03-677779

זכרון עולם

המעוניין לתרום לעלוי נשמה, ליום זכרון או להצלחה: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך'

גליון זה "גנזי המלך" מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן
this booklet is sponsored for the memory of:

אציו ציון סופר בן דוריס שיזכה בדין בבית משפט	יהודית חכמון בת ג'מילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחה בפרנסה טובה Azura Nahum and his family	ג'יאני מוסכתי בן כוסטנצא שיזכה כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza
אילן חי רבש בן ג'לסומינה ושותפו סימו נאזי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura	דב חיים רבש בן מיכול מינא לפרנסה טובה ולבנית בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	מרטינה די קסטרו בת סבריינה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	אדי מסיקה בן ג'יוליה לזיווג הגון כדי לבנות בית כשר ונאמן בישראל Eddy Messica ben Giulia
סטפנו קלאו בן פראנקא לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת ג'יוליה לזכות בכך זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	השותפים: לאונה סונינו בן ג'וליה - אלך אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספריה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	בנימין בן שושנה ושלמה בן שושנה לזיווג הגון
אנריקו אהרון מג'יאר בן רוזה לעלוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa	מברך נחום בן מיסה ואישתו ג'מא בלולו לעלוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora	ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעלוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	אהר שלום בן מרים לזיווג הגון

אהרון יפת בן שדרה
לעלוי נשמתו

נואמי ג'רבי בת מרים
לעלוי נשמתה
Noemi Djerbi bat Miriam

מרים בת רחל
לעלוי נשמתה

טעם, גבון.

שמן קנולה טעמן

יגרון באיכות:
השמן עמיד בטיואון ואינו נשרף.
אכן אינו מפיק ריח אלאי "שרוף".

יגרון אשומרי בריאות:
רק 5.5% שומן רווי!

יגרון בטעם:
טעמו של השמן נפלא, ונוכחותו
משביה כל גפריט!

יגרון בהכשר מהודר!

הציבור פסק: שמן קנולה של - הנמכר ביותר בציבור החרדי!

"עשרת המוצרים הנמכרים ביותר באוכלוסיה החרדית, לפי סדר הדירוג, הם: חלב מהדרין בשקית תנובה, 3%, 55 גבינת תנובה, קוטג' תנובה 5%, "גילה" תנובה (לבן), חלב בשקית טרה 3%, גבינת תנובה 5%, באריזה חסכונית, קורנפלקס תלמה, גבינה 5% תנובה בד"ץ, סוכר לבן סוגת ושמן קנולה של טעמן"

מחקר מיוחד שביצעה איי.סי.נילסן ישראל בקרב הציבור החרדי (מאי 2004 - אפריל 2005) ואשר פורסם ב"מעריב" וב"ידיעות אחרונות" ב-24.6.05 - קבע: